

LEKCE PRO PEDAGOGY

Jak mluvit se žáky o válce na Ukrajině

PRO KOHO JE LEKCE URČENA?

Primárně pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ a žáky SŠ, případně 1. část o bezpečí ve skupině pro žáky 2. stupně ZŠ (2—3 vyučovací hodiny)

CO JE CÍLEM LEKCE:

- Podpořit žáky.
- Vytvořit prostor pro navazující debatu o míru jako zásadní hodnotě.

NA CO SI DÁT PŘED LEKCÍ POZOR:

1. Bezpečné prostředí na prvním místě! Je možné, že někteří žáci budou mít opravdu velký strach (budou zažívat úzkost na základě toho, co vidí v médiích a slyší doma). Věnujte se jen jejich prožívání.
2. Zobecňování do školy nepatří! V některých třídách budete mít Ukrajince, kteří budou mít strach o své příbuzné. V jiných zase Rusy či Bělorusy, kteří se budou obávat zobecňujících odsouzení. Zamyslete se, jaké děti ve třídě máte. Pokud dojde ke stereotypizaci, upozorněte na ní.
3. Informujte se a ověřujte! I my jako vzdělavatelé máme svůj názor a svůj úhel pohledu, který může být dokonce i kontroverzní. Hledejme si důvěryhodné informace z více zdrojů, zdroje ověřujeme a vedme k tomu i žáky.

<p>Bezpečí ve skupině (0) (cca 10 — 45 min)</p>	<p>JAK SE CÍTÍME — SDÍLENÍ V KRUHU:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uspořádejte prostor a sedněte si s žáky do kruhu. 2. Popište, jak se cítíte a co zažíváte vy osobně kvůli válce na Ukrajině. 3. Nechte žáky ukázat na škále, jak se cítí oni (palec dolů příšerně, palec nahoru dobře, mezi tím různá míra...). 4. Zeptejte se, zda chce někdo sdílet: „Co vyjadřuje míra, kterou jste právě ukázali?“, „Jak vám tedy je a proč?“ <p>POZN: Pokud budete mít ve třídě hodně žáků, kteří na tom nejsou dobře nebo i jednoho, který je na tom vyloženě špatně, zůstaňte v této fázi a vyzkoušejte aktivitu Horkovzdušný balón.</p>	<p>HORKOVZDUŠNÝ BALÓN</p> <p>Každý si na papír nakreslí horkovzdušný balón. Do oblasti závaží zapisuje „Co mě tíží“, do oblasti balónu „Co mě nadnáší“. Kdo chce, tak poté sdílí.</p>
<p>Evokace (1) (cca 10 min)</p>	<p>JAK VYPADÁ AKTUÁLNÍ SITUACE NA UKRAJINĚ — PEDAGOG POUZE UKÁŽE VSTUPNÍ INFORMACE:</p> <ul style="list-style-type: none"> · video s V. Putinem a žádost V. Zelenského o pomoc · mapu Ukrajiny s vyznačením, kde všude byla v 1. den napadena · přehled o členských zemích NATO a promítnutí článku 5 smlouvy 	<p>odkazy, video, vizualizace (níže v metodických poznámkách konkrétní odkazy)</p>
<p>Diskuse a názory (2) (cca 25 min)</p>	<p>ZVEŘEJNĚNÍ KLÍČOVÉ OTÁZKY: <i>Měly by členské země NATO pomoci Ukrajině a vstoupit do ozbrojeného konfliktu s Ruskem?</i></p> <p>V místnosti je vyznačeno 5 míst s možnými odpověďmi: naprosto souhlasím (1), spíše souhlasím (2), nevím (3), spíše nesouhlasím (4), naprosto nesouhlasím (5). Pedagog zveřejní otázku, ukáže místa a zadává instrukce:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Postavte se na místo, které vyjadřuje váš názor. Sdělte si s okolostojícími důvody, proč jste se tak rozhodli. 2. Spojte se v sousedních skupinách (1 a 2, 4 a 5, 3 se rozdělí na půl), sdílejte důvody a posbírejte nejsilnější argumenty pro vaši pozici. 3. Vyslechněte ostatní skupiny s jiným názorem a jejich argumenty. Poté můžete změnit vaše pozice. 4. Ve finálních skupinách můžete se staršími žáky zkusit formulovat argumenty třeba pomocí techniky REAL (aby u nich zazněl důvod, byl doložen příkladem, vycházel z analýzy a byl propojitelný, ověřitelný zdroji) 	<p>R = reason E = example A = analysis L = link</p>
<p>Reflexe (3) (cca 10 min)</p>	<p>OKAMŽITÉ EMOČNÍ OŠETŘENÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Uzavřete aktivitu: smažte čísla, udělejte opět kruh, otevřete okno... · Krátce zreflektujte: „Jak se teď cítíte?“, „Co pro vás bylo nejtěžší?“, „Měnil někdo z vás v průběhu názor?“, „Co ho k tomu přimělo?“ Vyústění: radikální názor přitahuje — pozor na to... 	
<p>Závěr (4) (cca 10 min)</p>	<p>UZAVŘENÍ LEKCE:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Nesoulad je ok. Ne vždy dosáhneme konsensu, který u takovýchto témat není cílem. · „Co si z dnešní diskuze odnášíte?“ (je žádoucí reflektovat nejen obsah, ale i postoje) · „Jaké další informace k tématu by vám pomohly? Zkuste je dohledat ještě dnes.“ 	

METODICKÉ POZNÁMKY A DALŠÍ INFORMACE

ROLE UČITELE:

- Nevstupujte do této lekce jako ten, kdo má hodně informací a „ví, jak to přeci je“, ale jen jako facilitátor, který tvoří bezpečný prostor pro žáky.
- Projděte si dopředu vlastní vnitřní kontroverzi, ať jste dobře připraveni a nejste zaskočení — je totiž možné, že máte svůj specifický názor.
- Věnujte diskusi s 5 různými postoji dostatek času, ale při vědomí toho, že neexistuje správné řešení a rozuzlení samotné debaty.
- Pracujte s podkladem flexibilně. Je možné, že zůstanete jen u části (0) Bezpečí ve skupině. Teprve po ošetření skupiny navažte dalšími částmi. Udělejte je v bloku anebo při další příležitosti vytvořte prostor na debatu o míru (lekce tedy může mít 2 nebo 3 vyučovací hodiny)

PŘÍPRAVA NA DEBATU O MÍRU JAKO HODNOTĚ, KTERÁ JE PRO CIVILIZOVANÝ SVĚT AKTUÁLNÍ VÝZVOU:

- [Demonstrace v Moskvě \(zdroj Twitter\)](#)
- [Demonstrace v Praze a Berlíně \(Twitter\)](#)
- [Jsem Rus, omlouvám se za to \(Twitter\)](#)
- [Obejmete mě, pokud nesouhlasíte s válkou \(Twitter\)](#)

ODKAZY PRO EVOKACI:

- [Mapa členských zemí NATO \(zdroj ČT 24\)](#)
- [Článek 5 Severoatlantické smlouvy \(wikipedia\)](#)
- [Žádost o podporu Volodomyra Zelenského \(Fórum 24\)](#)
- [Projev Vladimira Putina \(aktualne.cz / Reuters\)](#)
- [Mapa ruské invaze na Ukrajinu \(wikipedia\)](#)